

George V. Grigore

VORBIREA ÎN ARTA SCENICĂ
(Teatru, Muzică)

Editura Stefadina 2021

Conținutul procesului instructiv-educativ.**Anul I****1) Cunoașterea efortului respirator în interpretarea scenică (teatru, muzică).**

- a) Exerciții de coordonare a ritmului respirator cu ritmul mișcării corpului și cu ritmul vorbirii;
- b) Exerciții de respirație cu sarcină scenică (individual, colectiv).

2) Însușirea tipului respirator costal-diafragmal, în mod conștient, în vorbirea scenică (teatru, muzică).

- a) Exerciții de mărire a capacității respirației și de dezvoltare a suflului expirat (respirație mută);
- b) Exerciții de dozare a suflului expirat, pe texte și proză și versuri.

3) Exerciții de rostire corectă a vocalelor și consoanelor limbii române.

- a) Exerciții de gimnastică maxilară, labială și linguală;
- b) Exerciții de rostire corectă (silabă – cuvânt – frază) în procesul de comunicare scenică;
- c) Exerciții de corectare a defectelor de vorbire (de la caz la caz).

4) Exerciții de improvizație verbală în comunicarea scenică.

- a) Contactul cu partenerul în procesul de comunicare scenică;
- b) Transpunerea în situație (imaginație creatoare scenică);
- c) Compunerea „textului” vorbit în funcție de situație și de stare;
- d) Aplicații practice (spontaneitate: apariția cuvântului – scurte fraze utilizate în vorbirea curentă).

5) Studiul volubilității scenice.

- a) Exerciții de rostire corectă în ritm lent constant: combaterea tendinței de precipitare;

b) Exerciții de rostire corectă în ritm rapid, combaterea vorbirii leneșe, greoaie etc.;

c) Studii de vorbire clară, corectă, coerentă în ritmuri diferite succesive: aplicații pe scurte texte în proză și în versuri;

d) Studii de volubilitate pe diferite texte în versuri și în proză.

6) Studiul vorbirii clare și corecte în diferite intensități și registre vocale.

- a) variații de nuanțe vocale (silabe – cuvinte – text);
- b) tehnica șoaptei scenice;
- c) unificarea registrelor vocale (aplicații pe texte în versuri);
- d) studii în diferite intensități vocale pe texte în proză și versuri: aplicații practice cu mișcare și cu sarcină scenică.

7) Frazarea.

a) ordinea în frază (noțiuni generale de sintaxă a limbii române); punctuația scrisă și punctuația orală (valoarea semnelor grafice în vorbire); vocalele și rolul lor în rostire; planurile logice în frazare, în vorbirea actorului pe scenă (procedee de subliniere verbală a cuvântului de valoare); linia melodică a frazei;

b) accent pe cuvânt (tonic); accent logic; accent expresiv de insistență;

c) pauza (ritmică, logică, afectivă);

d) exerciții de tehnică a lecturii, pe diferite texte în proză și versuri.

8) Nuanțarea artistică.

a) Exerciții de exprimare a diferitelor stări emotive prin inflexiuni vocale (aplicații practice; interjecții);

b) Exerciții de rostire clară și expresivă, pe texte de volubilitate, în diferite stări fizice (senzații; durere; frig-căldură, etc.); emoții și sentimente (cu justificarea momentului dramatic);

c) Lectură artistică (valoarea cuvântului; aplicații practice pe diferite texte în versuri și proză).

9) Tehnica râsului și plânsului scenic.

- a) Declanșarea râsului; contrastul răs-plâns; hohotul de răs; râsul scenic în cascade cu motivație;
- b) Declanșarea plânsului scenic: „lacrima în voce”; suspinul de plâns cu motivație;
- c) Exerciții de dozare a respirației pe hohotul de răs; coordonarea ritmului respirator cu emisia vocală a râsului (exerciții cu vocale – silabe – cuvinte în hohotul de răs).

10) Studiul povestirii.

- a) Analiza literar-artistică a textului; text și subtext; ideea centrală; stilul operei și al autorului; împărțirea în fragmente scenice;
- b) Analiza structurii textului poetic (versificație, conținut poetic; gen literar; elemente de poetică și prozodie);
- c) Narațiunea în arta actorului și a interpretului; comentariul interior; relatarea la persoana I-a;
- d) Repertoriu de studiu pe diferite texte din literatura română și universală.

11) Studiul recitării.

- a) poezia epică; balada populară și cultă;
- b) poezia lirică;
- c) poezia cu formă fixă, sonet, glosă, sonetul în literatura română; sonetul shakespeare-ian;
- d) repertoriul individual de studiu din poezia clasică și contemporană.

12) Verificare: Semestrul al II-lea.

- a) studiul de dozare a respirației pe text;
- b) studiul de volubilitate pe text;
- c) studiul de intensitate vocală pe text;
- d) exerciții de corectarea a defectelor de vorbire (de la caz la caz, în funcție de datele fiecărui student);
- e) micro-repertoriu de versuri individual.

Anul II

1) Antrenament respirator pentru vorbirea scenică (teatru, muzică).

- a) Exerciții de coordonare a ritmului respirator cu mișcarea corporală;
- b) Exerciții ample de respirație mixtă (costo-diafragmatică) asociate cu efortul fizic;
- c) Exerciții ample de dozare a suflului expirat în situație scenică;
- d) Studii de dozare a respirației pe text; aprecierea mentală a efortului respirator, cu declanșarea reflexă a inspirației necesare.

2) Antrenament dicțiune – corectarea defectelor de rostire

- a) Antrenament articulator – „gimnastica de încălzire” (combinații de silabe – cuvinte – fraze cu grad mai mare de dificultate în pronunție, rostire în ritm rapid, sau cu variații de ritm);
- b) Exerciții de control a pronunției corecte și clare a consoanelor B-P-M și F-V;
- c) Exerciții de control a pronunției corecte și clare a consoanelor T-D-L-R;
- d) Exerciții de control a pronunției corecte și clare a consoanelor S-Z-T (ts);
- e) Exerciții de control a pronunției corecte și clare a consoanelor S-J și a grupului de sunete „ce.ci.ge.gi”.
- f) Continuarea muncii de remediere a defectelor funcționale, începută în anul I; detectarea unor eventuale defecte, care pot apărea pe parcurs.

3) Studiul improvizației verbale

- a) Studii de improvizație verbală în situații dramatice diferite; necesitatea „transmiterii” (dialogul emițător-receptor); crearea situației – justificarea acțiunilor; jocul scenic și „plăcerea jocului”; crearea unor stări diferențiate de condițiile mediului ambiant (date meteorologice, de teren etc.);

b) Folosirea ca mijloace de comunicare verbală a unor simple sunete, sau a unor combinații de vocale și silabe, sau a unei limbi imaginare.

4) Tehnica volubilității în rostirea expresivă

a) Tehnici de volubilitate – „gimnastică articulară pe text”;

b) Antrenamentul volubilității – „fuga pe text” – aplicații practice pe scurte texte; zicători; catrene; fraze cu dificultăți articulatorii, înșiruirii de cuvinte onomatopice etc.);

c) Antrenamentul volubilității pe texte literare și dramatice (triade, monoloage).

5) Studii pe texte dramatice care necesită o mare intensitate vocală

a) Variații de intensitate vocală (nuanțe vocale) pe combinații de silabe – cuvinte – fraze, apoi pe scurte texte în proză și în versuri;

b) Dezvoltarea tonurilor grave în vorbire (aplicații pe scurte texte în proză și versuri);

c) Studii pe texte dramatice care necesită o mai mare intensitate vocală; dozarea efortului vocal în vorbirea expresivă artistică, controlul fenomenului de rezistență (neoboseală) vocală în timp limitat (2 ore – durata medie a unui spectacol); coordonarea ritmului de vorbire cu cel al respirației.

6) Tehnica râsului și plânsului scenic.

a) Mecanismul interior de declanșare a râsului; conexiunea râs-plâns; imaginea artistică a râsului și plânsului; mecanism de declanșare; acțiune – stare – sentiment (manifestare periferică; lacrimi, suspin, hohot); stare euforică și declanșarea spontană a râsului;

b) Aplicații pe texte literare și dramatice.

7) Studiul recitării – lirica clasică și modernă, românească și universală (studiul intensiv)

a) structură și caracteristici: odă, elegie, meditație, romanță, cântecul;

b) repertoriul individual de versuri (completare la materia anului precedent).

8) Tehnica monologului dramatic

a) Monologul – formă a literaturii dramatice; arta monologului în tradiția școlii românești de teatru; noțiunea de monolog; forma monologului în structura sa interioară; acțiunea interioară a monologului;

b) Mijloace actoricești de interpretare; expresivitatea verbală și jocul corporal;

c) Analiza textului monologului (documentare, biografia personajului și caracteristicile rolului; elaborarea modelului subiectiv a imaginii personajului; ritmul lăuntric, caracterul, definirea exterioară a personajului, schema principalelor acțiuni.

9) Arta monologului dramatic.

a) Repertoriu de studiu din opera lui W. Shakespeare;

b) Repertoriu de studiu din opera clasicilor francezi: Corneille, Racine, Moliere;

c) Repertoriu de studiu din opera clasicilor spanioli: Calderon, Lope de Vega, Tirso de Molina.

d) Repertoriu de studiu din operele dramaturgilor: Beaumarchais, Goldoni, Lessing, Goethe, Schiller.

10) Examen: Semestrul al IV-lea.

a) Un monolog tehnic de volubilitate;

b) Un monolog tehnic de mare intensitate vocală;

c) Studiul râsului pe monolog;

d) 1-2 monoloage din repertoriul studiat.

Anul III

1) Antrenament general pentru vorbirea scenică de performanță.

a) Adaptarea respirației actorului în funcție de costum, recuzită, poziție corporală, ritmul mișcării scenice etc.;

b) Exerciții ample de respirație (inspirație – retenție – expirație) asociate cu mișcare (deplasări în spațiul scenic) în situația scenică;

c) Exerciții de dozare și respirație pe text, în ritmuri variate de vorbire;

d) Exerciții de dozare a respirației pe text, cu variații de intensitate vocală;

e) Studii de dozare a respirației pe monologuri dramatice (tirade) în versuri, care în interpretarea lor cer o mai mare varietate de mișcare corporală, tempo de vorbire, intensitate vocală;

f) Coordonarea ritmului vorbirii cu ritmul respirației și ritmul mișcării corporale;

g) Exerciții de pronunție clară și expresivă, în ritm rapid (combinații de vocale și consoane – cuvinte – scurte fraze) asociate cu mișcare, în situații scenice care solicită variații de ritm de vorbire și mișcare (exerciții individuale sau colective);

h) Exerciții de relaxare musculară în vorbirea artistică (tehnici de relaxare în timpul emisiei vocal-articulatorii) mijloace naturale de eliberare musculară: oftat – geamăt – vaiet;

i) Variații de intensitate vocală (pe vocale prelungite – silabe – cuvinte etc.) asociate cu mișcare.

2) Studiul improvizației verbale

a) Studii de improvizație verbală în situații dramatice diferite;

b) Studii de improvizație verbală cu personaje diferite;

c) Studii de improvizație verbală cu același personaj în diferite situații dramatice;

d) Studii de improvizație verbală în care apar mai multe personaje bine diferențiate;

e) Crearea de situații în care este nevoie de un efort de articulare sporit, sau de intensitate vocală maximă (de exemplu: dialog la distanțe mai mari, dialog cu hipoacuzie etc.) sau minimă intensitate vocală.

3) Tehnica volubilității în vorbirea scenică

a) Antrenamentul volubilității (tehnici de volubilitate; studii de frazare și nuanțare artistică, pe scurte texte, în alternanță lent-rapid);

b) Virtuozitatea expresiei verbale în acțiunea dramatică: susținerea ritmului constant de vorbire, susținerea intensității vocale în debitarea textului dramatic.

4) Compoziție de voce pe text dramatic

a) Expresivitatea vorbirii actorului și interpretului în crearea personajului scenic:

- Caracterizarea personajului prin vorbire;

- Vorbirea artistică modulată în funcție de temperament și caracter;

- Vorbirea artistică modulată în funcție de vârstă (compoziție de bătrâni – copii);

- Modulările vorbirii în funcție de profesie, situație, mediu ambiant, regiune etc.).

b) Compoziția de voce în jocul actorului și interpretului (studiul altor personaje și caracterizarea lor (caracteristici vocal-articulatorii: defectul de dicție și imaginea sa scenică);

c) Aplicații pe diferite texte dramatice.

5) Studiul râsului și plânsului scenic.

a) declanșarea râsului (comicul formelor, comicul expresiei corporale, comicul în cuvinte – comicul de spirit – comicul de situație, comicul de caracter și moravuri, comicul dramatic);

b) Râsul comic și râsul dramatic; plânsul dramatic și plânsul comic;

c) Aplicații pe texte dramatice și literare.

6) Tehnica monologului dramatic.

a) Forma monologului: în proză, în versuri, monolog-piesă, monolog în piesă, monolog clasic și modern, monolog cu partener, monolog cu publicul;

b) Mijloace interpretative: cuvântul și gestul artistic (punerea în valoare a cuvântului prin claritate în rostire, precizie în frazare, diversitate în nuanțare; corelarea cuvântului cu gestul artistic);

c) Monologul de virtuozitate (virtuozitate articulatorie, vocală; monolog de virtuozitate vocală cu mișcare acrobatică – *Commedia dell'Arte*); aplicații practice.

7) **Arta monologului dramatic.**

Repertoriu individual de studiu din:

- a) operele poezilor tragici elini (Eschil, Sofocle, Euripide);
- b) drama istorică românească; drama romantică în versuri;
- c) Dramaturgia universală modernă.

8) **Verificare: Semestrul al VI-lea.**

- a) Monolog tehnic de virtuozitate vocal-articulatorie;
- b) Compoziție de voce pe text dramatic;
- c) Monolog din textul antic grec.

Anul I și II masterat Artă Teatrală și Artă Muzicală

1) Antrenament general pentru vorbirea scenică de performanță.

Exerciții complexe de respirație, intensitate și registre vocale (game dramatice), volubilitate și virtuozitate excesivă, asociate cu mișcare și sarcină scenică.

2) Compoziție de voce pe text dramatic.

În continuarea studiului din anul precedent.

3) Antrenament vocal-respirator pentru râsul scenic.

4) Studiul monologului de virtuozitate.

Aplicații pe texte diferite în continuarea studiului din anul precedent.

5) Vorbirea actorului la microfon.

a) Tehnica înregistrării pe bandă magnetică (pentru film, televiziune, imprimare disc). Caracteristicile vorbirii actorului la microfon:

- Respirație silențioasă, bine dozată;
- Adaptarea intensității vocale la condițiile tehnice ale microfonului;

- Claritatea rostirii (articulații deformate la microfon, în special: S, Z, T);

- Frazarea (pauza) adaptată ritmului și fluenței sonore (reconsiderarea duratei pauzelor);

b) Imprimarea repertoriului studiat.

6) Alcătuirea repertoriului personal.

Micro-recital de versuri și monologuri studiate în anii I, II, III.

a) Finisarea materialelor până la nivelul performanței vocale și artistice;

b) Armonizarea materialelor selecționate într-o formă de recital (spectacol).

7) Verificare

a) Studii de virtuozitate vocal-respiratorie și articulatorie;

b) Compoziția de voce pe text dramatic;

c) Prezentarea repertoriului personal de versuri și monologuri.

În timpul anilor de studiu, studenții și masteranzii au posibilitatea de a participa la diferite festivaluri de muzică și teatru, de a interpreta diferite personaje în teatrul radiofonic (la microfon), în operă, operetă sau musicAll, de a activa pe scenele teatrelor de stat sau în cadrul proiectelor private, de a „juca” pe platourile de filmare sau în diferite televiziuni, făcându-și astfel practica necesară și obligatorie.